

SEK
gabb bett-
lej. Allást-
letések díja
továbbitunk
si hírek díja

ébe!
N
errel ellá-
olvaszott

ea-Mare

al segédet ke-
belépésre
Ernö üveg és
eskedő Dej.

gyelmébe!
Náci volt éve-
Strausz-szál-
nyadon —
ja, hogy Hát-
Aranybárny-
kávéházat át-
mint azelőtt
keztem, hogy
izletes kony-
égitsem. 10%
Becses párt-

é szitók
lmébe
nőbb sajt a
ajoltóval ké-
atásos, nem
készítmény.
R.-T. vegyé-
ár, Cluj

félperenyire
sz ház eladó.
tr. Baron L.
Fraternitas-

atárkészlet
d legdiva-
kalapokat
leítől.
és férfi
pokot
st, tisztit
al legjutá-
n és pon-
radi és pa-
lapokat 24
hőféhére
echt
n, — Cluj
u. 3. sz.
ej, Kovács
u. 1.

y
mi fiiskolá-
a hitközség
elnyerésért
yi ismerettel
férfi tanítók.
A hiteles ok-
f. évi julius
címeire kül-

elnökség.

nság!

dése
napig
lyában

Freresztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baro-
L. Pop (Brassai-ut-
Szeri
sz. N. 1
Egyes sz.
advaron é
Batarestben is 5 lej
5 lej

Dr. Kamnetter Kóbert
BUDAPEST
G. Disztár 2. II.8.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK	
Romániában	
Egész évre	— — 1150
Félévre	— — — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110
*	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40.—
Egyes szám	— — 3.—

1927 julius 20 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 161 szám

5687 Tamuz 20

Nem merik eltemetni a bécsi forradalom áldozatait

Állítólag csak 6-8 nap mulva tartják meg a temetést. Hajtóvadászat indult meg a kommunisták ellen. A külföld Moszkva kezét látja az osztrák eseményekben

(Cluj-Kolozsvár, julius 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasuti és postai forgalom újból megindulásával a bécsi forradalmi mozgalom likvidálása hatalmas lépéssel jutott előre ugyan, mindamellett a helyzet távolról sem tekinthető még tisztázodottnak. Hivatalosan a kormány és munkásság között megindult a kibékülési folyamat, ugyanakkor azonban Burgenlandban folytatódtnak a rendezavarások és Bécsben is olyan jelenségek mutatkoznak, amelyek súlyos veszélyt rejtenek magukban. Ez a nyugtalan atmoszféra pénzügyi téren már érezteti a hatását, amennyiben az Osztrák Nemzeti Bank 6 százalékról 7 százalékra emelte a hivatalos kamatlábat és félt, hogy ennek következtében több ezer munkás ismét kenyér nélkül marad.

A jelek szerint a bécsi események egy orosz pénzrel tudatos megszervezett szocialista-kommunista forradalom bevezetője voltak és bár a moszkvai kiküldöttek egyrészt a rendőrség ártalmatlanná tette, a külvárosokban tovább folyik az izgatás, úgy, hogy a kétnapos harcok áldozatainak szerdai temetése könnyen újabb zavargások kirobbanására vezethet. Annyi bizonyos, hogy a szerdai nap bizonyos mértékig döntő hatású lesz a Seipel-kormány helyzetére, esetleg Ausztria legközelebbi sorsára is.

Legújabb jelentéseink a következők:

Helyreáll a teljes forgalom

Bécs, julius 19. Ma délelőtt újra megjelen-

Rövidesen összehívják a nemzetgyűlést

Ebben a helyzetben gyűltek azután össze a szocialista vezetők, akik hosszas vitaközlés után elhatározták, hogy beszüntetik a forgalmi sztrájkot. E határozat közlésére Seitz polgármester, Bauer és Tomschik szocialista vezérek megjelentek a délután 6 órakor összeülő minisztertanács előtt és

bejelentették a forgalmi sztrájk beszüntetését.

A nyilvánosság számára azt a magyarázatot adták, hogy a vasutak megindításával lehetővé akarták tenni, hogy a parlamentbe a vidéki képviselők is feljöhessenek. A forgalmi sztrájk megszüntetésével most már a válság likvidálása a normális utra terelődött és a kormány valószínűleg rövid időn belül összehívja a parlamentet, amely szabadon vitatja majd meg a a forrongás által fölvetett kérdéseket.

Az osztrák kormány különben elhatározta, hogy a bécsi rendőrséget a pár nap előtti események ismétlődésének megakadályozására gépfegyverekkel és páncélautókkal szereli fel.

A munkásság tovább tárgyal

A tárgyalások a kormány és a szociáldemokrata párt között tovább folynak. A szocialisták föladták az első napokon elfoglalt merev álláspontjukat, viszont a politikai béke érdekében történt nyilvánvalóan az is, hogy tegnap

az osztrák államügyész semmisségi panaszt nyújtott be a somfalvai ítélet ellen,

amelyet szocialista részről a zavargások egyedül okának tüntetnek föl. Hogy a nemzetgyűlést mikorra hívják össze, arra nézve megegyezés a kormány és a politikai pártok vezetői között még nem történt. A szocialisták ebben a kér-

tek a bécsi lapok, amelyek rendkívüli kiadásban jelentették, hogy a forgalmi sztrájk éjjelkor megszűnt és ugyanakkor a távbeszélő forgalom is kezdetét vette. A szocialista vezetőségnek a forgalmi sztrájkot megszüntető hirdetménye a következőképpen hangzik:

„A szakszervezeti tanácsal történt megállapodás értelmében a forgalmi sztrájk éjjel 12 órakor abbahagyandó. A sztrájk megszüntetése azért történik, hogy a munkásság ezáltal módot adjon a parlament összeülésére.”

A szocialista pártvezetőség sztrájk-megszüntető határozatának, amely csak egy pár órával követte a bizalmiférfiak testületének a sztrájk fentartása melletti döntését, igen érdekes előzményei voltak.

A szocialista pártvezetőséghez ugyanis a vidékről olyan hírek jöttek, hogy a forgalmi sztrájk kivitele veszedelemben van, mert

Tirolban, Vorarlbergben és Karinthiában már tegnap reggel óta jártak vonatok

és dél felé a német forgalmi szervezet felajánlotta a kormánynak, hogy a járvai leborjoltja a legelső forgalmat. A kormány az ajánlatot el is fogadta. Ugyanakkor a gyárakból is olyan jelentések érkeztek, hogy a forgalmi sztrájk miatt hiányzik a nyersanyag és sztrájk helyett a gyárak részéről indul meg rövidesen a munkabeszüntetés.

Cáfolnak a szomszédállamok

A munkásságnak ez a kocsiállás állásfoglalása is azzal magyarázható, hogy a szociáldemokraták nem akarják vállalni a felelősséget az esetleges külföldi beavatkozásért. Azt, hogy ez a lehetőség komolyan fennállott, épen az a sietség igazolja, amellyel a kombinációba vett államok ezt a szándékukat megcáfolni igyekeztek. Benes cseh külügyminiszter tegnap kijelentette, hogy az a hír, mely szerint Csehszlovákia bármi módon, akár a cseh kisebbségi polgárok védelme címén is be akarna avatkozni Ausztria belső ügyeibe, minden alapot nélkülöz. Magyar részről másodszor is cáfolnak, különös tekintettel a berlini „Vorwärts”, valamint a párisi „Matin” és az „Excelsior” azon feltűnésteltető értesüléseire, hogy Burgenland határán újonnan felszerelt magyar ezredek és különítményi csapatok állanak készenlétben.

Üresen indultak a budapest-bécsi vonatok

Budapest, julius 19. Tegnap este indították el az első magyar vonatokat Bécs felé. A vonatok majdnem üresen indultak, mert a közönség részint nem tudott a forgalom helyreállításáról, részint pedig még nem merte az utazás kockázatait vállalni.

(Folytatás a III-ik oldalon.)

A 23-ik évforduló

Irta Marton Ernő

A nagy államférfiakat, a nagy gondolkodókat, sőt a nagy művészeket is nem annyira konkrét fizikai alkotásaik teszik halhatatlanná, mint az az átalakító és formáló szellemi hatás, amelyet korukra és népekre gyakoroltak. Az igazi örökkévalóságot nem is kereshetjük máshol, csak a népek és az emberiség fejlődő szellemi életében. Kopernikus, Darwin és Einstein nagysága nem annyira azokban a tudományos tételekben rejlik, amelyekkel az emberi tudást kiszélesítették, mint inkább abban az átalakító hatásban, amelyet az emberiség pszichéjére gyakoroltak. Egész bizonyos, hogy az örökkévalóság szempontjából sokkal nagyobb jelentőséggel bír Aristotelesnek néhány tudományos megállapítása, mint az összes egyiptomi faraók gigantikus gulái és iromba körengetei. Napoleon igazi nagysága sem abban rejlett, hogy az egyszerű korzikai közkatonából világhódító császárrá küzdötte fel magát, hanem abban, hogy forradalmian és gyökeresen változtatta meg korának gondolkodását az állami és társadalmi élet fogalmairól.

Ma, amikor huszonharmadik évfordulóját gyászoljuk Herzl Tivadar halálának, ideje érkezett, hogy öt és alkotásait ebbe a történelmi távlatba helyezzük és életművét ebből a lehiggadt, egységes szemszögből vizsgáljuk meg. Ma már nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Herzl számos elképzelése a zsidó állam megalapításáról, a zsidó nép és a zsidó kultúra regenerációjáról, merőben téves alapokon nyugodott. A cionizmus előfutárai közül sokan — hogy csak Moses Hess és David Pinskert említsük — sokkal precízebben és világosabban itélték meg a zsidó nép helyzetét, terveik és elképzeléseik sokkal közelebb állottak a reális élethez, mint Herzl gyönyörű álmoképei. A zsidó reneszánsz mozgalom uttörői között nem egy fajsúlyosabb és módszeresebb gondolkodó akad Herzlnél, — hogy csak Achad Haamot említsük. Mégis a halhatatlanság igazi pálmája Herzlnek jutott osztályrészül s a cionizmus egén ő a nap s a többiek körülötte csak kisebb-nagyobb csillagok. Miben keressük Herzl ezen elvitathatatlan és egyre növekvő nagyságának okát? Mi teszi őt a zsidó nép szívében és emlékezetében halhatatlanná?

Bátran megkockáztathatjuk az állítást: nem a cionista szervezet megteremtése, sőt nem is a zsidó államalapítás gondolatának olyan erőteljes kihangsúlyozása. Legalább is nem csak ez. Előtte már mások is, sokan hirdették az önálló Zsidóország gondolatát és megkísérelték mások is megszervezni a zsidó népet az országépítés céljaira. Az oroszországi Chovev-Cion mozgalom például igen tiszteletreméltó kísérletezés volt ebben az irányban. Am mindezek a mozgalmak és mindazok a férfiak, akik e mozgalmakat irányították, mulandóságra és feledésre voltak ítélve, csupán Herzl marad mindig aktuális, egyre frissebb és élőbb. Huszonhárom évvel a halála után, tévedései és csalódásai ellenére, még mindig ő a zsidó nép legélelenebben ható vezére és eszményképe.

Herzl Tivadarnak ezt a nagyságát és halhatatlanságát abban a mély és átalakító hatásban kell keresni, amelyet a zsidó nép pszichéjére és lelki életére gyakorolt. Herzl forradalmian változtatta meg a zsidó nép gondolkodásmódját és viszonyát önmagához és a külső világhoz. A gettó tompa sötétségéből valójában ő hozta ki a zsidóságot az igazi népi emancipáció napfényére. Amikor a zsidó történelem színpadára lépett, a zsidóság politikai emancipációja a legtöbb európai országban már végre volt hajtvva. De milyen volt ez az emancipáció! Milyen szá-

nalmas és megalázó erkölcsi helyzetbe süllyesztette a zsidó népet. Egy olcsó és becstelen alku volt a zsidó népesség rovására, amelyet még tetézt az, hogy jóhiszeműen, sőt néhol szent lelkesedéssel mentek bele ebbe az alkuba.

A gettó nyomasztó, rémülettel telt légköre és az emancipáció hamis, benső ellentmondásokkal telt világa megtörte a zsidó nép öntudatát és egyenes emberi méltóságát. A természetellenes élet szétszakította az utolsó kapcsolatokat is, amelyek a nép egyes csoportjait összekötötték és ugylátszott, hogy Jisrael háza menthetetlenül széthull és elporlik az idők viharában. Sem fegyelem, sem öntudat, sem testvéri szolidaritás, sem etikai közösség nem tartotta már össze a zsidó fa széthajló ágait, mert maga a törzs korhadni kezdett.

Herzl Tivadar tanításai és mindenekelőtt az ő ideális egyénisége, függetlenül a konkrét célkitűzésektől és az ezen cél érdekében elért eredményektől, főképpen a zsidóság lelki és erkölcsi életére gyakoroltak döntő hatást. Megváltoztatták a zsidó ember viszonyát önmagához és a zsidó közösséghez. Felébresztették és megerősítették a felelősség, az összetartozás és a szolidaritás tudatát. Visszaadták a népnek a *Jövőt*, amelynek sóvárgása immár elmosódott és más népek jövőjébe torkollott. Új ideálokat, eleven célkitűzéseket csillogtatott meg a reményvesztettek előtt és ezzel visszaadta népi öntudatukat és emberi méltóságukat. Az ezerarcu, szervezeten, zagya tömeget a közös eszmény *fegyelmé* alá helyezte. Ismét néppé szervezte a széthulló ember-masszát.

Es ezek a tanítások megváltoztatták a zsidóság viszonyát a többi népekhez. A zsidóság már-már kezdett belenyugodni a megváltozhatatlan ténybe, hogy örök függvénye marad más népek életének, hogy saját sorsa megszűnt, mert elválaszthatatlanul össze van kötve más népek sorsával. Ez a tudat ösztintlenül, megalkuvóvá és mesterségesé tette a kapcsolatunkat a külső világhoz. Rejtegettük önmagunkat mások előtt,

másnak akartunk mutatkozni, mint amilyenek valójában vagyunk s a legszívesebben meglapulni szerettünk volna, hogy észre se vegyünk. El akartunk tenni az események színpadáról, el akartunk felejteni önmagunkat és azt hittük, hogy akkor mások is elfelejtenek.

Herzl tanításai és Herzl egyénisége ismét helyreállították a zsidóság és a külvilág között azt az egészséges és természetes viszonyt, mely a népek egymás melletti életében oly nélkülözhetetlen. Mint zsidó, mint a zsidó nép képviselője lépett fel uralkodók és kormányok előtt s a zsidóság ámulva figyelte, hogy ez a férfi milyen tiszteletteljes fogadtatásban részesült mindenütt. A zsidóságnak önkéntelenül kellett levonnia ebből a jelenségből azt a következtetést, hogy a többi népek szívesebben veszik, ha a zsidóság, mint olyan jelentkezik előttük, sőt igazi megbecsülést csak így tudunk szerezni magunknak a világban. *Önmagunkat kell adnunk, önmagunkat kell megmutatnunk* és ez a parancs szükségképpen arra ösztönöz, hogy méltósággal és komoly öntudattal álljunk meg mindenütt a helyünket. Herzl néppé tett bennünket a világ szemében is.

A mai zsidó generáció egészen más, mint az, amely a Herzl fellépése előtti évtizedekben élt. Más a pszichénk, más az ideálunk, másképp látjuk önmagunkat és másképp a világot. Erre a nemzedékre és úgy hisszük, az ezután következőkre is, Herzl egyénisége tette rá a bélyegét, az ő szelleme ösztönzi és termékenyíti meg gondolkodásunkat, az ő férfias büszke egyénisége alakítja karakterünket, ő az eszménykép, amely felé tökéletesedni akarunk és amely felé vágyakozunk. Már nem is fontos, vajjon a valóságban csakugyan olyan volt-e Herzl, amilyenek őt ma látjuk. Nem tudjuk és nem akarjuk őt már földi mértékekkel mérni. Bennünk él, a vérünkben van, elválaszthatatlanul egybeforrunk vele.

Ezért halhatatlan.

A nemzeti parasztpárt a validálási vita után kivonul a parlamentből?

Meghiusult az ellenzéki blokk terve

(București-Bukarest, jul. 19. Az *Uj Kelet* tudósítójától.) A parlament megnyílt: a törvényhozó testületek megkezdették munkájukat, a belpolitikai élet egét azonban a vihar fekete felhői sötétítik el. Nyomasztó, szinte ellenséges atmoszférában vette kezdetét a madátumok igazolása. Megyéről-megyére szólalnak fel az ellenzéki szónokok, mindegyike feltárja a választásokon elkövetett visszaélések végnélküli sorát, kéri a választás megsemmisítését s a katonai disziplina alatt álló liberális többség — és még milyen többség! — szó nélkül veti el az ellenzéki indítványokat. Románia két nagy pártja: a liberális és a nemzeti parasztpárt között tehát adott pillanatban áll a harc, a helyzet azonban még mindig nem tekinthető véglegesen kialakultnak s valószínű, hogy ezt csupán a közeljövőben beköszöntő események fogják megváltoztatni.

Az ellenzék kivonul a validálások után

A nemzeti parasztpárt vezetésének legutóbbi ülésén a parlamentben tanúsítandó magatartás feletti vita során elhangzott egy oly indítvány, amely szerint a párt egyetlen ünnepélyes deklarációban szögezzék le álláspontját a lezajlott választásokkal szemben, megbélyegezve a visszaéléseket, a féktelen terrort, amelyek a választásokat jellemezték. Utóbb azonban mégis úgy döntöttek, hogy az ellenzéki képviselők választásról-választásra fogják kontestációikat előterjeszteni. A „Cuvantul“ szerint a választási vita befejeztével a nemzeti parasztpárt nyilatkozatban fogja kifejteni, milyen viszonyban kíván lenni „a visszaélések és csalások ratifikálása után“

Bratianu Jonel kormányával és a liberális többséggel, majd a nyilatkozat megtétele után az ellenzék kivonul és nem vesz részt a rendkívüli ülészak további tárgyalásain.

Miért vesz részt a nemzeti parasztpárt a parlament munkájában?

A nemzeti parasztpárt ismeretesen kommunikált közzé, amelyben bejelentette, hogy a parlament megnyitásának ceremóniáitól tartózkodni fog, de résztvesz a mandátumok igazolásának vitájában. Politikai körökben a kommuniké nyomán az a verzió terjedt el, hogy a nemzeti parasztpárt csupán az igazolási vitában kíván résztvenni s ennek befejeztével az „uccai“ ellenzéki pártok szugesziójának engedve, végleg visszavonul a Bratianu-kormány parlamentjének életéből. Nos, a „Cuvantul“ jelentése szerint e verziók távolról sem fedik a valóságot. A lap a párt egyik legtekintélyesebb vezérének nyilatkozatát közli, melyben ez kifejti azokat az okokat, melyek az ellenzék arra determinálják, hogy igenis részt vegyen a parlament munkájában.

— A mi parlamentből való kivonulásunk, — mondotta a pártvezér — minden tekintetben súlyos taktikai hibát jelentene. Mindenekelőtt is azokkal a politikai pártokkal szemben, melyeknek nem sikerült a parlamentbe bekerülni. Ezuttal először nyitok alkalom számunkra, hogy megismerjük s politikai arénáját, eltávolítva — reméljük — egyszersmindenkora azokat a csoportoskakat, melyek nem csináltak egyebet, minthogy utját állították érvényesülésünknek, Bratianu Jonelnek pedig lehetővé tették azt az olcsó zsonglörökösödést,

hogy az ellenzéki sorokból „pártokat“ halásszon ki, eszközül használva fel ellenünk.

Szemtől szembe egymással

— A liberális párt és a nemzeti parasztpárt az ország két reális politikai erőt reprezentáló csoportja a választások ki nemetelése után, egyedül állanak most szemtől-szembe egymással.

— Van azonban egy szubjektív oldala is a kérdésnek. Midőn a volt liberális parlamentből kivonultunk, Jorga ahelyett, hogy követett volna bennünket, gunyt üzött belőlünk és most, midőn Jorgának úgy konveniál, hogy ne lásson senkit a parlamentben, vajjon indulhatunk-e mi az ő utmutatásai után?

— A céltalan demonstráció terén nekünk már szomorú tapasztalataink vannak. Ha valaki visszavonul a parlamentből, tudnia kell, hogy mi a holnap teendője. Karanfogni Averescut és ordítani a Dacia termében, vagy másutt, — ennek nem volna semmi következménye. A nyomtalanul maradó agitáció pedig vereséget jelent. Nem adhatjuk ki kezünk közül a legértékesebb ütőkártyánkat, hogy olyan frakciókat hozunk a felszínre magunkkal, amelyek az elmúlásra vannak kárhóztatva. És még valamit. Ezt a meggyőződést diktálja a választóinkkal szemben érzett köteleltségtudatunk. Odajutnánk, hogy senki sem szavazna többé ránk, ha mi — miután ezek az emberek valóban csudálatos heroizmussal megválasztottak bennünket, — másnap kivonulnánk a parlamentből.

Nem lesz egységes ellenzéki front

— Az egységes ellenzéki front eszméje pedig, amely a parlament megnyitása előtt ideig-óráig tartotta magát az ország közvéleményében, végleg meghiusultnak tekinthető. Azok a szíriánhangú felhívások, amelyek a néppárt lapjainak hasábjain nap-nap után felcsendültek úgy a nemzeti parasztpárt, mint Jorga professzor felé, eredménytelenek maradtak. A nemzeti parasztpárt minden közeledést visszautasított és miután az egyedüli ellenzékét képviseli a parlamentben, egyedül fogja a harcot felvenni a kormánnyal szemben. Ime, mit ír a nemzeti parasztpárt hivatalosa, a bukaresti „Romania“:

— Ma olyan erőt képviselünk, amelyet az egész ország közvéleménye elismer. Szabad perspektívák nyílnak számunkra s akciószabadságunkat semmi sem gátolja. Erőltén segítségek csak megzavarnának akciónkban, mint ahogy akadályozták a multban is rövid ideig. Elég erősnek érezzük magunkat ahhoz, hogy megvalósítsuk azt az ideált, amelyre hivatottak vagyunk. A nemzeti parasztpártnak nem is joga és nem is kötelessége életre kelteni kimult szervezeteket. Az antiliberális frontot nem korhadt szervezetekből kell kialakítani, amelyeknek az alkalom határozza meg magatartásukat és amelyek rövid idő multán eszközül ajánlkoznak fel ellenfeleinknek, hogy bennünket gyöngítsenek. A mult intő példa számunkra.

— A nemzeti demokrácia elismert erő, saját lábán áll s a jövőre az övé. Harc saját erejétől és saját számlájára — ime ez a demokrácia kötelessége a holnapi nap számára és a győzelem nem fog kélni. Semmilyen erő nem lesz képes e győzelmet utjában feltartóztatni.

Julius 27-én lezárul az ülészak

A „Cuvantul“ jelenti, hogy a kormány július 27-re tüzte ki a parlament rendkívüli ülészakának bezárását. A közeli terminust főleg az teszi lehetővé, hogy a nemzeti parasztpárti képviselők és szenátorok — bár minden megye választásának eredményéhez megteszik megjegyzéseiket — nem nyújtják el a validálás vitáját és így a kormánynak a rendelkezésére álló rövid időn belül is alkalma lesz azt a néhány törvényjavaslatot tető alá hozni, amelyekkel utolsó nyomát is eltünteti az Averescu-kormány gazdaságpolitikájának.

Hatvenmillió lejbe kerültek a választások

A „Monitorul Oficial“ tegnapi száma közli a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amelyben a kormány a belügyminisztérium költségvetésének terhére 70 millió lejes rendkívüli hitelt nyit meg a választások céljaira, a választói listák, választói igazolványok kinyomtatására stb.

Pergamen és vajpapír

minden mennyiségben
LEPAGE
papírosztály
Kolozsvár.
Kérjen ajánlatot!

SELECT-MOZGÓ

Ma utoljára!
OSSY OSWALDO, ESZTERHÁZY ÁGNES, WILLY PRIETSCU
szeretett művészek

KALANDOK UTJA

7 felvonásos mulatságos kalandorfilm.
Ha jól akar mulatni, okvetlen nézze meg e filmet.
Monopol Matador-film

URANIA-MOZGÓ

Szenzációs premier!

MALEC

(„Ember, ki sohasem nevet“)

HAZUDOTT-E BEN AKIBA?

nagyszerű vígjátékban. Két órai folytonos nevetés!
Monopol Dorian-film

Moszk

Természet foglalkozik az osztrák bizonyítékát

a kommunizmének

Az olaszok még az utolsó osztrák munkássága a sztrákpolgárság ellen

a gyengekező okolja az események kormány képtelensége és ha most éven belül alakozik, vagy

hasonlóképpen történetekért.

A párisi osztrák kormány

azt írja, hogy máz és kiderül leme huzódik sege, ha valóban gyengeség lett

is kitarásra

arról ad hír demokrata párt Bécsebe ment a szociáldemokrata gyar munkássága osztrák pártve

A németország arra, hogy a germánai béke teljesen tarthat a szakadék s szerint, ami kommunista a

kifejti, hogy venni, hogy milyen könnyű bolsevista üzel

A jólterjesztett diplomácia események alapján vajjon az Ausztria remélheti-e tovább és gazdasági

Bécs ma a mű

Nagy kár — a saintgermaini nem engedték katonai erőt tenni A pillanat Ausztria nemzeti tására. De nem „Daily Telegraph“ hogy arra az é vagy félbolsevis kedni, ez nem Ausztria szom tenné ki.

Állítólag a arra az er. Ime idézésében a Monarchia pártjának kizárólag győződést több különösen

a „Rote Fahne“

érlelték ki. Ma hogy a mult hé érkeztett Bécsbe

Moszkvából irányították a bécsi zavargásokat

(Folytatás az I. oldalról)

Természetes, hogy a világsajtó igen sokat foglalkozik a bécsi eseményekkel, melyekben az osztrák helyzet tarthatatlanságának erős bizonyítékát látja. Az olasz lapok

a kommunisták Moszkvából irányított művének tartják a bécsi forradalmat.

Az olaszok szerint a harmadik internacionálé még az utolsó napokban is felhívást intézett az osztrák munkássághoz, hogy törhetetlenül folytassa a sztrájkot és egész erejével küzdjön a polgárság ellen.

A „Tevere“

a gyengekezü keresztényszocialista kormányt okolja az eseményekért. A lap szerint a Seipel-kormány képtelen nagy problémák megoldására és ha most sikerült is felülkerekednie, egy éven belül Ausztria vagy Németországhoz csatlakozik, vagy pedig a bolsevizmus karjaiba dől.

A „Giornale d'Italia“

hasonlóképpen a Seipel-kormányt hibáztatja a történetekért.

A párisi sajtó már több bizalommal van az osztrák kormány iránt.

A „Liberté“

azt írja, hogy a bécsi szocializmusról levált a máz és kiderült, hogy mögötte a kommün szelleme húzódik meg és így Seipel engedékenysége, ha valóban átadja a hatalmat, végzetes gyengeség lett volna.

A „Ten.ps“

is kitartásra biztatja Seipelt.

Az „Uj Nemzedék“

arról ad hírt, hogy a magyarországi szociáldemokrata párt egyik tükörje repülőgépen Bécsbe ment és üdvözlőiratot adott át az osztrák szociáldemokratáknak. Az üdvözlőiratban a magyar munkásság szolidaritásnak jelenti ki magát az osztrák pártvezetőség törekvéseivel.

A németországi sajtó egyöntetűen rámutat arra, hogy a zavarok okát elsősorban a saintgermaini békében kell keresni, amely most már teljesen tarthatatlanná vált, mert Ausztriát a szakadék szélére vezette. A londoni lapok szerint, ami Bécsben történt, az elsősorban a kommunista aknamunka műve.

A „Morning Post“

kifejti, hogy Európa vezetőinek észre kell végre venni, hogy mennyire ki van szolgáltatva Bécs, milyen könnyen áldozatul eshetik Moszkva bolsevista üzelmeinek.

A „Daily Telegraph“

jólterjeszt diplomáciai levelezője szerint a bécsi események alkalmasak a kétség felkeltésére, vajjon az Ausztria nevet viselő csonka állam remélheti-e továbbra is, hogy független politikai és gazdasági egységként folytatja életét.

Bécs ma a Balkán bolsevistáinak hadműveleti központja lett.

Nagy kár — fejti ki a lap cikkírója — hogy a saintgermaini békeszerződésben legalább azt nem engedték meg Ausztriának, hogy kellő katonai erőt tartson belső rendje biztosítására. A pillanat — talán most — nem alkalmas Ausztria nemzetközi helyzetének megváltoztatására. De nem szabad elfelejteni, — végzi a „Daily Telegraph“ diplomáciai levelezője — hogy arra az esetre, ha Bécsben bolsevista, vagy félbolsevista kormányzat tudna elhelyezkedni, ez nemcsak az európai békét, hanem Ausztria szomszédait is súlyos veszélynek tenné ki.

Állítólag a rendőri kutatás is mindinkább arra az eredményre jut, hogy a zendülés felidézésében a Moszkvából irányított kommunista pártnak kizárólagos szerepe van. Ezt a meggyőződést több házkutatásnál talált iratok és különösen

a „Rote Fahne“ szerkesztőségében tartott razzia

érlelték ki. Ma már bizonyítottnak vehető, hogy a múlt héten számos moszkvai agitátor érkezett Bécsbe, akiket tervszerűen helyeztek

el egyes gyárakban a munkások izgatására. A nyomozások eredményeképpen a rendőrség letartóztatta a kommunista pártnak 32 tagját, akik közül 9 orosz állampolgár.

Tömeges letartóztatások

A rendőrség kezében egyre több bizonyíték gyűlt össze arra vonatkozólag, hogy a forradalmi eseményeket Moszkvából irányították. Eddig negyven kommunistát tartóztattak le, köztük tiznél több külföldit.

A bolgár diákok menzáján a rendőrség rajtaütészerű razzia

és éppen kommunista gyűlésre akadt. Hatvan kommunistát letartóztattak.

A rendőrség megfigyelte, hogy a munkásszervezetek a szociáldemokraták titkos fegyverraktáraiból fegyverkeztek fel. Ugyancsak meg-

Mi történt Burgenlandban?

Sopron, július 19. A bécsi ferrongások elültével Burgenlandban még nem állott helyre a nyugalom. Az újabb események nagy riadalmat keltettek a lakosság körében. Hír szerint a szocialista védőőrség ismeretlen helyre hurcolta el Kheindl somfalvai papot és egy másik somfalvai lakost, aki az elmenekült Tscharmann vendéglős sógora. A faluban erősen tartja magát a hír, hogy a rendőri beavatkozás ellenére is Lajtaufaluról és Bácsból ellenséges munkáscsoportok vonulnak Somfalva felé. Erre a hírre

igen sok somfalvai lakos Magyarországra menekült.

A határmenti lakosságot különben vörös karszalagos és uniformisos védőszövetségi tagok igazoltatják.

Lerombolták a Tscharmann-vendéglőt

Somfalvára szombat este 600 vörös karszalagos védőszövetségi vonult be, akik Tscharmann kiadatását követelték. Mikor megtudták, hogy ez Magyarországra menekült, vendéglőjét földig lerombolták.

Sok burgenlandi család Sopronba menekült, mert fél, hogy a frontharcosok és a védőszövetségek összeütközése erős vérengzéseket vonhat maga után. Eddig azonban kisebb verekedésektől eltekintve, komolyabb összeütközés nem történt. Három burgenlandi falu, Alsópüja, Felsőpüja és Alsólászló elhatárolták, hogy amennyiben a vörös védőőrség erőszakosan lép föl, ők a maguk részéről

az antant vezetőállamainak beavatkozását fogják kérni.

A magyar rendőrség szigorúan ellenőrzi az osztrák határlépőket, akik között eddig két ismert kommunistát fogott el. Egyiknek vezető szerepe volt a magyar kommunista diktatúrában is. Ez azonban letartóztatása után néhány órával megszökött.

A somfalvai esküdtszék főnöke, Feger pénzügyi tisztviselő, kénytelen volt lakásáról elmenekülni a tömeg fenyegető magatartása miatt. Feger tartózkodási helyét nem sikerült eddig megállapítani. A katasztrófális eseményekre való tekintettel, bírói körökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy az esküdtszék működését meghatározott időre függeszék fel.

Még mindig nő a halottak száma

A forradalom áldozatainak számát még mindig nem ismerik teljes pontossággal, mert a halottak és sebesültek listáját most állítják össze. Az eddigi fölvételek szerint 99 halott van, akik közül 67-nek a neve ismeretes. A sebesültekről megállapították, hogy

a mentők 481 súlyos sebesültet szállítottak kórházakba.

Magánuton is sok sebesültet vittek a kórhá-

állapítást nyert, hogy a vasutasok bizalmi-férfiát már csütörtökön figyelmeztették, hogy készülődjenek a pénteki sztrájkra.

A kommunista agitátorok már a somfalvai pör tárgyalása alatt bejárták az üzemeket

és a munkásokat a „Rothe Fahne“ szerkesztőségéből rendelték ki az uccai tüntetésekhez.

A rendőrség az éjszaka folyamán

letartóztatta a „Rothe Fahne“ egész szerkesztőségét,

valamint az osztrák kommunista párt teljes vezetőségét. A párt szervezőmunkájában oroszok, csehek, olaszok és németek is résztvettek, akik valamennyien orosz pénzzel készítettek elő a felkelést. Vasárnap repülőgépen Bécsbe érkezett a német birodalmi kommunista párt intézőbizottságának három vezetője, közöttük Pick híres kommunista vezér is. A rendőrség mindhármukat letartóztatta.

zakba és magánházakba, úgy, hogy hozzávetőleges becslés szerint legalább 500 súlyosan sebesült van, köztük Ludwig Hoffmann egyetemi tanár, akit egy eltévedt golyó sebesített meg.

Rendzavarásért — a kommunisták leszámításával — a rendőrség 252 embert tartóztatott le. A rendőrségnek négy halottja, köztük egy rendőrtiszt és 10 súlyos sebesültje van.

Az áldozatok temetése

A házakon mindenütt fekete zászló leng. A hivatalos jelentések ellenére egész Bécsben nyíltan beszélnek, hogy a halottak száma jóval túlhaladja a százat. A kórházak tele vannak súlyos sebesültekkel, akik közül soknak az állapota reménytelen.

A szerdai temetésre, amelyet a polgármesteri hivatal rendez, minden intézkedés megtörtént az esetleges újabb izgalmak elkerülése érdekében. A kommunisták ugyanis itt-ott még megpróbálkoznak az agitációval és röpiratokban felszólítják a munkásságot, hogy az áldozatok temetésekor sztrájkoljanak. Ezért a rendőrfőnökség a temetésre az egész karhatalmat kirendelte, de készenlétben fog állni a katonaság és a köztársasági védőcsapat fegyveresei is mozgósítva lesznek. A temetőbe csak a halottak hozzátartozóit, a pártvezetőségekből és a bizalmi testületekből pedig csak az áldozatok legközvetlenebb jóbarátait fogják beengedni.

A temetés alatt — állítólag — az összes üzemekben negyedórás munkaszünet lesz a gyász jeléül.

Késő este az a hír terjedt el, hogy a város vezetősége a kedélyek lecsillapultáig 6—8 nappal elhalasztja az áldozatok temetését.

A karhatalmi készenlétet csökkentették, amit a rend helyreállításával magyaráznak.

Az új védőőrség és a rendőrség között már eddig is számos hatásköri összeütközés történt.

Ki a felelős?

A szociáldemokraták közleményekben, plakátokon és lapokban vitatkoznak a keresztényszocialistákkal, hogy a vérengzésekért kit terhel a felelősség?

A nagynémet néppárt bécsi elnöksége elhatározta, hogy a kormánynak bizalmi nyilatkozatot küld, amelyen Seitz polgármestert teszi felelőssé az eseményekért, aki a döntő órákban erőtlenné bizonyult.

Kienböck pénzügyminiszter kijelentette, hogy meggyőződése szerint Ausztria zavartalanul megkapja továbbra is az eddig élvezett külföldi hiteleket. Az incidens, bár sokat ártott, az államháztartást mégsem zavarja meg.

Hirdessen az Uj Keletben

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvacset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárúk
felülmúlhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

ellenzéki front

meje pedig, amely még-örög tartotta végleg meghüangu felhívások, ain nap-nap után tpárt, mint Jorga aradtak. A nem- visszautasított és épviseli a parla- felvenni a kor- nemzeti paraszt- nia“:

ak, amelyet az r. Szabad per- szabadságunkat égek csak meg- y akadályoztak a erősnek érezzük k azt az ideált, zeti parasztpárt- ége életre kelteni ális frontot nem ani, amelyeknek gatartásukat és ajánlkoznak fel yongítsenek. A mert erő, saját e saját erejéből emokrácia köte- győzelem nem képes e győzel-

27-én lezárul ésszak

kormány július 27-én ülészakánának g az teszi lehe- képviselők és választásának eseiket — nem gy a kormány- n belül is al- sletat tető alá s eltünteti az ak.

ő lejte kerül- zások

száma közli a helyben a kor- vetésének ter- lt nyit meg a sták, választói

EPAGE

pirosztály blozsvár. írjen ajánlatot!

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár-Nagybányai vonal) Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

Herzl ősei

Nagy emberek elődei után nyomozni, a történelemírás egyik legszebb feladata. Megállapítani, milyen vonások öröklődtek át a történelmet irányító személyiség egyéniségébe az elődöktől, minden történetírót és pszichológust érdekel, de még inkább a nagyközönséget, amely a lelki kapcsolatok iránt érez különös érdeklődést. Herzl Tivadar elődei köré, mihelyt a vezér a világhírnév szféráiba lendült, legenda szövődött, amelyet a hűvös és tárgyilagos történetírás már felbogozott.

A legenda így szól:

Két testvér élt Spanyolországban, egymást különösen szerető zsidók. De az egyikre ráfogták, hogy tiszteletlenül viselkedett egy processzió alkalmával, mire az inkvizíció emberei tömlőbe dobták és csak a keresztény hitre való áttérés mentette meg az életnek. Hogy teljes bizonyítást adjon a keresztény világ iránt érzett tiszteletének, ezenfelül még be is lépett egy szerzetes-rendbe. Fivére, aki nem akart megválni tőle, szintén fölvetta a keresztény hitet és szerzetes lett, hogy együtt élhessen vele és főleg, hogy alkalomadtán kimenthesse és külföldre menekülhessenek.

Ez az alkalom akkor adódott, amikor a két szerzetest Innsbruckból titkos misszióval elküldték Bécsbe. Ok azonban egészen más irányba vették utjukat. Parasztruhába öltöztek, favágásból és alkalmi munkából tengették életüket és mentek, egyre mentek Kelet felé, amíg elértek Törökországba. Itt már nyilvánosan visszatérhettek őseik vallására és az idők során a szultán udvarába jutottak.

E testvérek egyike őse volt Herzl Tivadarnak. Eddig szól a legenda. Amiből mindössze annyit lehetett történeti igazsággént megállapítani, hogy Herzl Tivadar ősei valóban Törökországból szakadtak a most Jugoszláviához tartozó Zimonyba.

Egészen pontos adatok állanak rendelkezésre Herzl Tivadar nagyszüleiéről. Nagypapa Simon L. Herzl volt, aki 1805-ben született és 1879 novemberében halt meg. Felesége Rebeka Biliz. Anyai nagypapa Hermann Diamant volt (1805—1871), nagynyja: Johanna Katharina Abeles (1806—1872).

A Diamantok 1683-ban a kurucok Morvaországba való betörésekor a szlovákok által lakott nyugati Magyarországra menekültek. Vágújhelyen, Verbón és e vidék más városaiban nagy számban éltek még ma is Diamantok, akik szintén Herzl őseitől származnak. Az üldöztetés ezeket a Diamantokat előrelátókká, óvatosakká, eszesekké tette és Herzl anyját, egy Diamant leányt, az akkori pesti zsidóság körében mint a legokosabb asszonyok egyikét ismerték. Herzl egyik, anyjához intézett leveléből tudjuk, hogy egy bonyolult ügyet könnyen, egyszerűen egy ötlete segítségével intézett el. Herzl Tivadar tiszteletteljes hangon írja neki: „Látod jó anyám, ezuttal megint kitünően bevált a te Diamant-csed.” A kiváló fiu a gyómant tisztaságára és nagy értékére célozva hódolt anyja bölcsességének.

Apai nagypapa tekintélyes ember volt Zimonyban, ahonnan 1857-ben a granicsár-tisztek előterjesztésére ki akarták az összes zsidókat telepíteni. Huszonnyolc zsidó család egzisztenciája forgott kockán. Simon Löb Herzlnek, aki maga

régi privilégiumok fölött rendelkezett, nem kellett tartania a kiutasítástól, de a zsidó község érdekében mindent elkövetett. Beadványt intézett a császárhoz Vilmos főherceg útján, aki akkor altábornagyi rangban szolgált a Délvidéken. A kérvényt Ferenc József kedvezően intézte el.

Egy régebbi oktából, amely ismerteti az okokat, amelyek alapján a Herzl-család különös privilégiumot kapott, jellemző néhány sort idéznünk:

„E család évtizedek hossza sora óta tünt ki tisztességével. A határszéli harcok során mindig és önkéntes adományaikkal segítettek a sebesülteket, maguk is részt vesznek azonfelül a sebesült harcosok ápolásában. Soha

csempészettel nem foglalkoztak és mindenkor törvénytiszteletnek, békés és becsületes polgároknak ismerték őket.“

Anyai elődei Herzlnek morva zsidók voltak, vegyesen tudósok és egyszerű emberek: nap-szamosok, üveg munkások, kereskedők, timárok, tudós rabbik és különböző kézművesek. Voltak közöttük zenészek is. Valamelyik ősét Löb Klezmernek neveztek, Klezmer pedig (Klézemer) hegedűst jelent, zsidó vándormuzsikust.

Herzl az egyszerű, a küzdő, a bolyongó zsidó nép, a becsületesek és testvérükért odaadók sorából jött. Jött, megmutatta az utat és — Nachum Szokolow szerint — „mint egy tökéletes áldozat föllángolt.“

Francia tartalékos katonák megtagadták a bevonulást és kommunista tüntetést rendeztek

(PÁRIS, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Franciaország közvéleményét súlyos természetű katonai lázadás tartja izgalomban. Cherbourgban ugyanis száz tartalékos matróz, akinek tegnap kellett volna bevonulnia, felvonulást rendezett és kommunista jelszavak alatt tüntetett.

Bloisban a katonák a kaszárnyára vörös lobogót tűztek ki. Tizenegy katonát letartóztattak. Az ország több más városából is hírek jöttek Párisba, hogy a tartalékos katonák megtagadták a bevonulást.

Weizmann programot ad a bázeli kongresszusra

(Berlin, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chaim Weizmann berlini tartózkodása idején a „Frühmorgen“ című rigai zsidó napilap szerkesztője meginterjúvolta. Mindenekelőtt megkérdezte a vezért, milyen programmal megy a kongresszusra.

— Az emberek — mondotta Weizmann — szinte ostromolnak a kérdéssel, milyen programmal jövök a kongresszusra. Szenzációkat és meglepetéseket várnak tőlem. Senkit nem akarok meglepni és a palesztinai krízis szenzációs módszerekkel való megoldását ne várják tőlem. Mindenekelőtt rendbe kell hoznunk költségvetésünket. Elviselhetetlen deficitunktól meg kell szabadulnunk és szánalnunk kell magunkat. Enélkül egy erőteljes Palesztinába való emigráció lehetetlen. Jabotinszkynak az a kívánsága, hogy haladéktalanul nyissuk meg Palesztina kapuit, csak katasztrófához vezethet, ahhoz, hogy minden eddig megszerzett politikai és gazdasági pozíciókat elveszítsük. Akarva, nem akarva, a jövő években a Palesztinába való bevándorlás már lassu és óvatos tempóban haladhat előre.

— A négy és félmillió fontnyi kölcsönt, ami tudvalevőleg a haifai kikötő építésének céljait fogja szolgálni, a brit parlament ratifikálta és a kikötőt legrovidebb időn belül megkezdik építeni. Palesztina elektromosítása is megindul a Ruthenberg-féle tervek alapján és a közeli hónapokban a Holttenger sójának kiaknázása. Mindez feltétlenül csökkenteni fogja a palesztinai munkanélküliséget, másfelől gazdasági haladást is jelent Palesztina számára, amelynek krízisét le fogja gyöngíteni. Ezidő szerint az amerikai zsidó szakértőbizottság dolgozik Palesztinában és úgy vélem, hogy 1927 év végéig elkészül jelentésével. A bizottság jelentésében rá fog mutatni azokra a lehetőségekre, amik a közeli tiz esztendőben, különösen mezőgazdasági tekintetben megvalósíthatók. Ezt a komoly és szakszerű jelentést a zsidó nép elé fogjuk terjeszteni.

— Össze fogunk hívni egy Palesztina-világkonferenciát és eléje terjesztjük a szakértők egészen gyakorlati programját és kísérletet teszünk egy olyan zsidó centrum megteremtésére, amely vállalja a program megvalósítását célzó kötelezettségeket. Az ember nem él örökké és egy országot nem lehet permanens deficittel fölépíteni, anélkül, hogy az ember ma tudná, hogy a jövő hónap költségeit miből fedezi. Nem kérhetünk folyton és minden tervszerűség nélkül pénzt Amerikától, mert eljön az idő, amikor amerikai testvéreink Palesztinára iránt való minden rokonszenvük ellenére kérdeznifogják: meddig még? Mi azonban oda akarunk

lépni hozzájuk és meg fogjuk mondani nekik: „Íme, ezt és ezt lehet Palesztinában produkálni, ennyi és ennyi pénz kell hozzá és mi ennyit kérünk tőletek!“ Bizonyos, hogy nem fejedelmi ut, amely Palesztina felé vezet, de más utat nem ismerek.

— Mindenféle politikai bajok fölül hallok panaszokat. Azt mondják, ezek utunkban vannak és gazdasági pozíciók normális fejlődését gátolják. Teljes felelősséggel mondanom erre: „Politikai helyzetünk soha olyan jó nem volt Palesztinában, mint most.“ Sokat panaszkodnak például a védővámterifa igazságtalanságai miatt és nem akarják megérteni, hogy az angol kormány, amikor egy zsidó Snipiskáról Palesztinába jön és itt rosz gombokat kezd gyártani, nem tartozik ezeket a snipiskai gombokat védővámval is támogatni. A palesztinai ipar elég kedvezően fejlődik és idővel ki fog egy olyan egészséges ipar kristályosodni, amely vagy Palesztinában, vagy a szomszédos országokban szerzi be nyersanyagát és másfelől kielégíti a palesztinai lakosság szükségleteit. Ezt az ipart — az olaj-, a selyem-, a cement-gyártást, a szőlő- és dohány-tenyésztést — a kormány erőteljesen támogatni fogja. A Palesztina-kormány most állít össze egy speciális tarifa-bizottságot, amelynek tagjai a palesztinai közgazdaság és a sionista világszervezet képviselőiből fog állani. E bizottság alaposan tanulmányozni fogja a kérdéseket és nem kétséges, hogy a kormány védővámval fogja támogatni mindazt az ipari terméket, aminek egészséges alapja van.

Herzl-émlékünnepély.

Ma, szerda este 9 órakor a Kezskedelmi és Iparkamara disztómében rendezik meg a kolozsvári Avivák és Barisszai Herzl-émlékünnepélyüket.

Kotta

legolcsóbb

LEPAGE-nál CLUJ

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Cluj**

(Cluj-Kol

dósítójától.)
verődtek az
fűst örök abo
furakodtak, a
Csödület táma
tagbaszakadt,
fékezni előbb
erősakkal. A
hadarók — f
kétségbeesette
önkéntes erő
gnyteljes ne
togtatta kéts
ordította:

— Megöl

több világháb

A rendőr

látszólag szív

kocsit hozott.

elhelyezni. M

lag megnyugo

bárnáin és az

sen intett vis

Ez az em

Akiknek

ügyes bajos d

mesek. A tág

léptekkel járt

luster-ruha v

helyen is ron

engedjen egy

Fehér gallér,

gatott izléssel

reminiscenciá

boltozatos hom

szemek és a f

szinfoltokkal k

— aki Grosz

dulatlanul áll

oldaltugrott.

Mereven a

kosan, játékos

kacagott, mets

Grosz Jakab

talansággal a

az árnyék hiát

egy-egy ugrás

szét az egyre

Most ott ü

Mellette egy vé

körül, ezt meg

Jakabbal egy

fülebe sugja,

Grosz Jakab

felém.

— Jöjjön

irtam egy vers

dem, hogy lek

közlebb.

— Na, veg

Igy szól G

biztosan az iro

fabrikált össze.

gén egy kicsit

lentumot nem

versei is vanna

az első alkotás

— Különb

népdal, Hagada

történek: a t

lutvát és a gő

macskát. De ez

addig ráér.

— Azután

— Megyek

tam a tövisi l

leszek. A min

én tartom a dr

tövisiek, hogy

ben én nem m

Kis, jobb n

elő és a belését

begravirozva.

— Látja ez

Grosz Jakab kergeti az árnyékát a rendőrség udvarán...

(Cluj-Kolozsvár, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kávéház terraszán előtt csoportba verődtek az emberek. Luftmenschek, a kávéházi füst örök abonnensei utat törtek maguknak és előre-furakodtak, a járőrök megtorpantak egy pillanatra. Csöndület támadt, uccai szenzáció. A csoport közepén tagbaszakadt, atléta-termetű embert próbáltak megfékezni előbb csitító, megnyugtató szavakkal, majd erőszakkal. Az atléta-termetű karjai — mint esépkadarok — forogtak, szemgolyói előremerevedtek és kétségbeesetten igyekezett lerázni magáról a közrend önkéntes erőit. És eközben nevetett, diabolikus, gunyteljes nevetéssel, fehér, villogó fogsorait csatogatta kétségbeesésében és artikulálatlan hangon ordította:

— Megölöm őket, mind egy szál! Nem kell több világháború!

A rendőr is feltűnt a láthatáron. Valaki, aki látszólag szíven viselte az ordító ember sorsát, kocsit hozott. Irtózatossá vált a kocsiba elhelyezni. Mikor azután leültették, szemmel láthatólag megnyugodva dönt hátra a konfliktus kopott bőrbárnán és az induló kocsiról gunyosan és fölényesen intett vissza a lassan széledő tömegnek.

Ez az ember valamikor Grosz Jakab volt.

Akiknek másnap délelőtt a rendőrségen akadt ügyes bajos dolguk, különös látványra lettek figyelmesek. A tágas udvar közepén tétova, imbolygó léptekkel járt fel s alá egy ember. Valami fekete lüster-ruha volt rajta, amely azonban hátán két helyen is rongyokban fityegett alá, hogy látni engedjen egy inget, amely valaha fehér is lehetett. Fehér gallér, fehér nyakkendő, egy valamikor változott izléssel öltözködő ember szomorú, fájdalmas reménytelenségei, bizonytalan színeivel tarkázva. A boltozatos homlok alatt vadul forgó, zavaros kék szemek és a fiatal kornak kontrasztjaként fehér színfoltokkal kirakott, bozontos szőke haj. Az ember — aki Grosz Jakab volt — egy pillanatig mozdulatlanul állt a déli napverőn, majd hirtelen oldaltugrott.

Mereven a földre nézett és incselkedve, pajkosan, játékosan ugrándozott tovább. Néha felkacagott, metsző éles telitüdejű nevetéssel.

Grosz Jakab az árnyékával cicéztet vidám gondtalansággal a rendőrség udvarán. Örült neki, hogy az árnyék hiába követi őt, nem tudja befogni és egy-egy ugrás után diadalmas mosollyal tekintett szét az egyre szaporodó nézők között.

Most ott ül a padon a fogda előtt és sziesztál. Mellette egy vén román paraszt tekintet riadtan maga körül, ezt megörjítette a szegénység és most Grosz Jakabbal együtt várja további sorsát. Az örzője fülébe sugja, hogy az Uj Keletnél dolgozom és Grosz Jakab egyszerre barátságos arccal integet felém.

— Jöjjön csak közelebb, épen jó, hogy látom, irtam egy verset. Ha adnak 1000 lejt, megengedem, hogy leközlök. Szorongó érzéssel lépünk közelebb.

— Na, vegyen elő ceruzát és papírt és írja:

Jönnék-mennek a kocsik
Európa, Ázsia, Afrika
Még!

Igy szól Grosz Jakab első költeménye, amelyet biztosan az irodalmi alkotásokat megillető gondái fabrikált össze. Az a csonka „még“ a szakasz végén egy kicsit bizarrul hat ugyan, de bizonyos talentumot nem lehet Grosz Jakabtól elvitatni. Más versei is vannak, de csak úgy olvassa fel őket, ha az első alkotás honoráriumát kézhez kapja.

— Különbösen is, — mondja — a többi inkább népdal, Hagada-paródia, amelyben minden fordítva történik: a tűz eszi meg a vizet, a macska a kutya és a gödi, az ártatlan gödi falja fel a macskát. De ez majd csak Peszachkor lesz aktuális, addig ráér.

— Azután mit csinál, Grosz ur!

— Megyek Bukarestbe, prédikálni. Ha jó voltam a tövisi hitközségnek, akkor Bukarestbe is jó leszek. A miniszterelnök is eljön a templomba, ha én tartom a drosot. Az egy esemény lesz. Szegény tövisiek, hogy marasztaltak. De hát olyan kis fészkekben én nem maradhatok.

Kis, jobb napokat is látott fekete kalapot vész elő és a belését mutatja, amelybe a „P“ betű van begravírozva.

— Látja ezt? Pintér Böske! Ezt ott varrtuk

fel a Heymann előtt Nagyáradon, mikor kifogtuk a lovát! Csak azt nem értem, hogy a zsidók miért olyan bigottok? Miért viselnek pájást? De mindennek az okai a nők voltak! Ők csinálták a világháborút, azért kellett annyi ártatlan embernek elpusztulni! Istenem, mennyi vér! Vér!

Grosz Jakab most 36 éves. Előkelő nagy-szebeni zsidó család gyermeke volt, aki az első menetszázadokkal masírozott ki a harc mezejére. Egyik katonát a másik után kapta és egyszer egy rohamban lecsapott mellette a gránát. Grosz Jakab a földre zuhant és mikor felnyitotta szemét, más világot látott maga körül. Bogarak raktek fészket agyában, a nőket okolja a világégésért és a rendőrség udvarán kergeti, hajszolja árnyékát, amely többet soha le nem szakad róla.

Kasziner Rezső

A király állapota

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta“ értesülése szerint a király állapota a legutolsó két napon némi kívünni valót hagyott hátra, ma azonban javult, miután az uralkodó az éjjelt nyugodtan töltötte. Valószínű, hogy ma orvosi kommunikát tesznek közzé. A szeszélyes színvonalú időjárás és a legutóbbi napok esőzései befolyásolták kedvezőtlenül a király diszpozícióját. A király tegnap este hosszabb beszélgetést folytatott Miklós herceggel. Ugyancsak a „Lupta“ jelentése szerint a király ma délelőtt rövid audiencián fogadta Bratianu Jonel miniszterelnököt, aki közölte, hogy a törvényhozás két háza alkotmányszerűen megalakult. Bratianu azután a királynénál jelent meg kihallgatáson.

Hamisítják a svájci hitelleveleket

A Schweizerische Bankverein körirata a romániai pénzügyhatóságokhoz

(Cluj-Kolozsvár, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes köriratot intézett a zürichi Schweizerischer Bankverein a vele üzleti összeköttetésben álló román pénzügyhatóságokhoz. A köriratban a svájci bank arról értesíti a pénzügyhatóságokat, hogy egy ismeretlen szélhámos a Schweizerischer Bankverein kárára csalásokat követ el Európa összes országaiban. A szélhámos úgy dolgozik, hogy kisebb összegeket befizet a svájci bankoknál, az összegekről hitelleveleket kap, ezeket a hitelleveleket azonban vegyi uton meghamisítja és jelentékeny összegekre állítja ki. Néhány külföldi bank a meghamisított hitellevelekre már kiutalt kisebb-nagyobb

összegeket a szélhámosnak, aki rendkívül óvatosan dolgozik és a hitelleveleket nagy gondnal és ügyesen hamisítja. Az ismeretlen üzelműre a Schweizerischer Bankverein úgy jött rá, hogy egy külföldi bank a kiutalás után megküldte a hitelleveleket, amiről kétségtelenül megállapították, hogy hamisított.

A Schweizerischer Bankverein felhívja a romániai pénzügyhatóságokat, hogy a csalások elkerülése végett a jövőben sokkal nagyobb figyelmet fordítsanak a svájci bankok hitelleveleire és az összeget csak akkor fizessék ki, ha a hitellevel eredetét illetőleg semmi gyanús körülmény nem merül fel.

Letartóztatták Siegescu budapesti egyetemi professzort

Ötől tíz évig terjedhető fegyházbüntetés vár rá

(Budapest, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután a budapesti ügyészség elővezetési parancsot bocsátott ki, amelynek értelmében Siegescu József egyetemi tanárt, a Marko-uccai fogházba vitték, miután a nyomozás adatai súlyosan terhelő bizonyítékokat produkáltak ellene az emlékezetes klinikai szállítások panamájában. Dr. Baróthy Pál főügyész hivatalosan közölte a sajtóval, hogy a vizsgálati fogságot felbújtói bűnrészesség címén rendelte el. Alapos gyanukok merültek fel, hogy Siegescu a Tudományegyetem gazdasági hivatalának igazgatóját rábirta arra, hogy törvénytelenül járjon el a szénszállítások odaitelésénél. A dologért Siegescu nagy jutalé-

kot ígért a gazdasági igazgatónak. A magyar állam kára ennél az „üzletnél“ közel negyven-ezer pengő. A panama ügyében folyó nyomozás nem ért véget Siegescu letartóztatásával, mert az ügyészség erőteljes kézzel ki akarja vágni az egész panamakelevényt.

Siegescut a detektívek beültették egy konfliktusba és a Béla-uccai rendőrkapitányságra hajtattak vele. Ott rögtön megkezdtek kihallgatását. Siegescut a törvénykönyv 472. paragrafusa alapján vonják felelősségre. Ez rendkívül súlyos paragrafus és 5—10 évig terjedő fegyházbüntetést ír elő azon személyre, akit hivatali megvesztegetéssel, vagy felbujtással vádolnak.

Tiltott hazárdjáték miatt bezárták az avareskánusok bukaresti klubját

(Bucuresti-Bukarest, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap az esti órákban az Avarescu-párt klubhelyiségébe, amelynek fényes berendezése még a közelmúlt idők jólétéről beszél, váratlanul betoppant az ilfovi törvényszék vizsgálóbírája több polgári és egyenruhás rendőrök közeg képviselésében. A hatósági személyek megjelenése nagy konsternációt keltett a klubban, mert az első pillanatban mindenki azt hitte, hogy a vizsgálatnak politikai okai vannak. Amikor a vizsgálóbíró kijelentette, hogy a klubban házkutatást fog tartani, a pártnak a klubban idéző vezető tagjai éles szavakkal tiltakoztak a párt, illetőleg a klub belső életébe való beavatkozás ellen.

A vizsgálóbíró azonban anélkül, hogy a tiltakozásokat figyelembe vette volna, rendelkezést adott, hogy a klubot a házkutatás befejeztéig senki sem hagyhatja el, majd hét rendőrral egyenesen a kártyaszoba felé tartott. A kártyaszobában, mint rendesen, nagy összegekben folyt a játék és mielőtt még a meglepett játékosok, akik teljesen biztonságban érezték magukat, felcsudáltak volna meglepetésükből, a vizsgálóbíró lefoglalta a kártyákat, az asztalon levő pénzt, kijelentette, hogy tiltott hazárd-

játék címén a klub és a játékosok ellen az eljárást megindítja, elrendelte a klub bezárását és lepecsételték az ajtókat.

Az Avarescu-párt politikai klubjának bezárása a főváros közönsége körében különféle kommentálásokra adott alkalmat. A vizsgálóbíró kijelentése szerint a hatóságok figyelmét egy névtelen feljelentés hívta fel arra, hogy az avarescanus klubban tiltott hazárdjáték folyik és ennek alapján indult meg az eljárás. Beavatott körökben azonban úgy tudják, hogy a névtelen feljelentésre semmi szüksége sem volt a hatóságoknak, hiszen egyáltalában nem titok, hogy a néppárt klubjában épp úgy, mint a többi bukaresti politikai és társadalmi klubokban ugynevezett tiltott hazárdjáték folyik és így a kártya csak alkalmi módon szolgált arra, hogy a politikai szempontból nem kívánatos klubot bezárják.

— Az életmentő katona. Dési tudósítónk jelenti: Izsák Lázár 12 éves fia a Szamoson csolnakázott. A csolnak egy hid kiálló pillérjébe megakadt és felborult. A vízbeeső gyermek segélykiáltására egy katona lett figyelmes. Utána vetette magát a folyóba és saját élete kockázatával megmentette meg a kis fiút.

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szerda
5687. Tamuz 20.
1927. július 20.

— **Herzl-ünnepély.** Ma, szerda este 9 órakor rendezik meg a Kereskedelmi és Ipar-kamara dísztermében a kolozsvári Avivák és Barissziák Herzl-émlékünnepélyüket. Az estélyen, amelyet Giszkalay János prologja nyit meg, prof. dr. Eisler Mályás főrabbi tart emlékbeszédet. Az estély műsorán szerepelnek még Gottliebne Léb Berta, Becsky Andorné, Weinstein Esztko, Rosenberg Simon és Diamandstein Andor.

— **Haggibbor-ünnepély az Ujságíróklubban.** A Haggibbor Sportegyesület végleges bizottsága véglegesen megállapította a június 24-ikén, vasárnap délután az Ujságíróklub Monostori-ut 18. szám alatt levő helyiségében megrendezendő kerti ünnepély, tornaverseny és táncmulatság végleges programját. A tornaversenyen szerepelni fog a Haggibbor teljes tornaszárdája, délután az Ujságíróklub árnyas kertjében fog lezajlani a nagyszabásúnak ígérkező kerti ünnepély, este pedig a kényelmes klubhelyiségben a fényesnek ígérkező táncmulatság. A Haggibbor ünnepélye programjának részletes ismertetésére még visszatérünk.

Ártatlan Zsuzsi az Opera-Mozgóban
A híres operett nyomán
Nagy siker
Először szerdán.

— **Tragikus gyermekhalál.** Dési tudósítónk jelenti: Wisberger Sie dési sakter hatéves kis fia az iskola udvarán több társával játszott. Az egyik pajtása véletlenül meglökte. A gyerek oly szerencsétlenül esett el, hogy homlokát egy, a földtől kiálló üvegdarabba vágta bele. Az óriási vérvesztéséget szenvedett kis fiút a tanító részestette első segélyben, majd értesítette a fiu szüleit. Az orvosok tanácsára, akik vérmérgezést állapítottak meg, a gyereket Wisbergerék Kolozsvárra szállították be, de hiába volt minden életmentési kísérlet, a kis fiu 24 órán belül kiszenvedett.

— **Smith kapitány benzinhíány miatt nem tudta megtenni az utat Newyorkból a Hawai-szigetekig.** Sanfranciskóból jelentik: Smith kapitány, aki Newyorkból pénteken startolt, hogy a Csendes-óceánt átrepülje és a Hawai szigetekig jusson, kénytelen volt közép-amerikai időszámítás szerint kilenc óra ötvenöt percek a Molukki-szigetnél a nyílt tengeren leszállani. A repülőgép elpusztult, Smith kapitány és kísérője azonban sértetlenek maradtak. Smith kapitány leszállása előtt segítségkérő rádiósürgönyt küldött világgá. Bár valamennyi hajó- és szárazföldi állomás felfogta a S. O. S. jeleket, Smith nem tudta, hogy megkapták-e, mert rádió-vevőkészüléke mindjárt startja után megszűnt működni. Smith kapitány hirtelen benzinhíány miatt volt kénytelen leszállni a nyílt óceánon, és a benzin váratlan hiánya valószínűleg annak tulajdonítható, hogy megrepedt a repülőgép benzintartálya.

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

A mandátumok 51 százalékát igazolták és a kamarát megalakultnak proklamálták

A nemzeti parasztpárti hozzájárulásával sürgősen intézték el a formalitásokat

(Bucuresti-Bukarest, jul. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Saveanu elnökölt. A ministerek közül Duca, Bratianu Vintila és Stelian Popescu voltak jelen. Napirenden az igazolási vita folytatása szerepelt. Ilfov megye igazolásánál Pompiliu Joanitescu nemzeti parasztpárti intézett erős támadást a kormány és közgei ellen.

Azt hiszik, hogy déli 1 óráig befejeződik a mandátumok 51%-ára az igazolási vita és ebben az esetben megválasztják a tisztkart és csak azután folytatják a további igazolásokat. Ugy lát-szik, hogy ehhez a sürgős elintézéshez a nemzeti parasztpárt is hozzájárult.

A kamara délutáni ülését 1/24 órakor nyitotta meg Saveanu korelnök.

A kormány részéről Bratianu Vintila, Duca, Argetoianu, Anghelescu, Cipaiianu, Lupu, Inculet

voltak jelen.

Saveanu közli, hogy miután a kamara megalakult, holnaptól kezdve helye van a napirend előtti felszólalásoknak és interpellációknak. Ezután nyugodt atmoszférában folytatták az igazolási vitát.

Ja'omitzamegye került sorra. Cantacuzino támadta az ottani prefektust, bár elismerte, hogy őt magát nem akadályozták a propagandában.

Rosca liberális védelmébe veszi a választást, szerinte visszaélések nem fordultak elő.

A szenátus ülésén megválasztották a kvesztorokat Gussi, Eraclide, Critoveanu, Hackmann és Dausu személyében, majd a bizottságokat alakították meg.

Bucuresti Bukarest, július 19. Ma délben Saveanu korelnök közölte, hogy a mandátumok 51 százaléka igazolva van és ezért a kamarát megalakultnak proklamálja.

Pénzhamisító műhelyt lepleztek le egy jugoszlávai bőrkereskedő házában.

Zágrábból jelentik: A véletlen folytán Novomeszto szlovénai városban a rendőrség pénzhamisító műhelyt leplezett le, ahol nagymennyiségben gyártották a két dináros érepenzket. Kos Ferenc novomesztoi hivatalnok nemrég megvette Planisek Jakab bőrkereskedő házáat. Kos a házat renováltatta és tisztította, miközben a padláson a kémény mellett egy titkos odura bukkanott, melyben a két dináros érepenz készítéséhez szükséges minták voltak. Kos jelentést tett a rendőrségnek, amely meglepetésszerűleg házkutatást tartott Planisek házában, ahol egy rejtett helyiségben pénzhamisító műhelyt találtak. A rendőrség lefoglalt tizenkét érlemezte amelyekbe már be volt égetve a két dináros képe, továbbá nagymennyiségű ércet és finom rovátkoló gépeket foglaltak le. Planiseket letartóztatták, de tagada, hogy pénzt hamisított volna és azzal védekezett, hogy bizonyosan egyik ellensége csempészte be házába a pénzhamisító gépeket. A rendőrség széleskörű nyomozást indított, mert bizonyos, hogy Planiseknek büntései is voltak. Annnyit sikerült is megállapítani, hogy Planisek az egész országot elárasszotta hamis pénzekkel.

Nagyszerű film rendkívüli megkapó játék elragadó meseszövéssé
Az Ártatlan Zsuzsiban
Opera-mozgóban
meg kell nézni ezt a filmet.

Mindenki, aki zsidó ideálokért lelkesedik, adományozzon egy fát a Herzl-erdőre. Herzl Tivadar emlékének, a kongresszus megteremtőjének, ez a legméltóbb megtisztelése.

Nerva Szanatórium

Cluj, Strada Regală (Majális-u) 12/a

modern nagy

vizgyógyintézetében

állandóan minden fajta gyógyfürdő kapható. Jód, kén, iszap, szénsavas és villanyfürdő-kurák. Nyitva egész nap.

Telefon: 600

Kérdés:

Melyik kölniviz a legkellemesebb és legtartósabb?

Felelet:

Bijou kölniviz illata kellemes, tartós, ára olcsó 1 liter 200 Lei

Rózsa M. Royal
drogeria és illatszertár
Cluj, Főtér 26

— **Két román kereskedőt 8-8 hónapi fogházra és 20980 pengő pénzbüntetésre ítél a budapesti törvényszék csempészésért.** Néhány nappal ezelőtt jelentette az Uj Kelet, hogy Seif Ábrahám szatmári utazót Wachs Sámuel kereskedőt Lökösházánál a magyar hatóságok tettenérték, amikor a vasuti fülke szelelőlyukjaiban elrejtve Romániába mintegy 6000 pengő értékű, száz kiló sachtartint akartak csempészni. A budapesti törvényszék ma vámjövedéki kihágásért fejenként 8-8 hónapi fogházra és 20980 pengő pénzbüntetésre ítélte a csempészeket. Az ítélet ellen mindketten felebbezték.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvostályában.

Csodaszép látványosság telve plasztikus költőiséggel az Ártatlan Zsuzsi az Opera-mozgóban július 20-24 között.

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókura, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szakteintézetek által javálva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorékély eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt árú diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

* **A közegészségügyi miniszter** szigorú körrendelet adott ki az ipari-felügyelőknek, főorvosoknak, hogy minden gyárban és üzemben, ahol erőgép van foglalkoztatva és munkások tartatnak, — rendeljék el a megelőző felállítását, amely gyors segélyhez szükséges kötszereket és gyógyárakat tartalmazza. Legolcsóbb összeállításban szállítja Rózsa M. Royal drogériája, Cluj Főtér 26. Kérjen ajánlatot.

Papir gyári raktár LEPAGE papirososztály, Kvár.

Ajánlattal készséggel szolgál.

Információ
25 millió

(Cluj-Kolozsvár)
dósitójától.)
rök július 1-
tartottak, az
lesznek az o
értekezlet, a
pangyárosok
Hoffler elnö
hogy az i
ciós irodát
nek bukása,
külön jogüg
dekeit megv
Kimondó

Könnycsillan
lan kiakná
cial" miniszte
nyavállalatok
alkotmány ki
szerezték, de
reskedelem é
kaphatnak a
egyes területe
bányaterülete
letek ninosen
táridőt kérhet

Az olasz
ügyminisztériu
rás olasz kö
főlöleg felha
Éppen ezért a
vényjavaslata
az olasz kölcs
vásárlások fed

A kolozsvári
kapta az ip
utóbbi üléséb
vezően vélemé
gyárnak az ip
vezemnyek
Hasonlóképen
következő er
pártolási ügyé
Traian Péter
Lipót olajmal
vámalmala, a
pád temesvári
„Fideme“-sely
valamint a ter
sitendő galvan

Ujra föl
zetes még az
erdélyi földgáz
Constantinnal,
biztosával a fé
a fogyasztók e
bár több va

A pia
ben. A s
Egyesült Kö
lelzálogban

Devizák
Zürich . . . . .
Newyork . . . . .
London . . . . .
Páris . . . . .
Milano . . . . .
Prága . . . . .
Budapest . . . . .
Belgrád . . . . .
Bukarest . . . . .
Varsó . . . . .
Bécs . . . . .
Berlin . . . . .

Száz lej ár

Közgazdaság

A galaci gyarmatáru importőrök megszigorították az eladási feltételeket

Információs és jogvédelmi irodával védekeznek a fizetésképtelenségek ellen. 25 millió lej alaptőkével kereskedőbankot létesítenek a fűszeráru-angroszisták

(Cluj-Kolozsvár, július 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A galaci nagy gyarmatáru-importőrök július 18-án nagyfontosságú értekezletet tartottak, amelynek határozatai erős kihatással lesznek az ország fűszerárukereskedelmére. Az értekezlet, amelyen a szakimportőrök és szappangyárosok is képviseltették magukat, Leon Hoffler elnöklése mellett elsősorban kimondta, hogy az importőrök szindikátusa információs irodát állít fel a vidéki vevőkről, akiknek bukása, vagy fizetésképtelensége esetén külön jogügyi osztály fogja az importőrök érdekeit megvédeni.

Kimondták továbbá az importőrök, hogy

a súlyos pénzügyi viszonyokra való tekintettel beszüntetik a nyílt számlára történő eladásokat, mert az angrosszisták egy szép napon arra ébredhetnek, hogy sem árujuk, sem pénzüik nincs többé. Ennek megfelelően ezentul csakis prima kezek által aláírt váltóra adnak árut, de a vámilletékeket, amelyek sokszor az áru értékének 25 százalékát is kiteszik, nem hitelezik többé, mert ők sem részesülnek ebben a kedvezményben a kincstár részéről.

Végül elhatározták az importőrök, hogy 25 millió lej alaptőkével kereskedőbankot létesítenek, amelyet különösen a szaporodó csődesetek tesznek nélkülözhetelenné.

Könnyítések a magánbányák zavartalan kiaknázásánál. A tegnapi „Monitorul Oficial” miniszteri rendeletet közöl, hogy azok a bányavállalatok, amelyek 1923 május 23, vagyis az alkotmány kihirdetése előtt több kutatási engedélyt szereztek, de azok csak részben aknázzák ki, a kereskedelem és iparügyi minisztériumtól engedélyt kaphatnak a bányaterületek egységesítésére, ha az egyes területek szomszédos fekvésűek. Az izolált bányaterületek tulajdonosai viszont, ha egyes területek nincsenek kitermelés alatt, hosszulejáratu határidőt kérhetnek a kiaknázás megkezdésére.

Az olasz kölcsön felhasználása. A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a 200 millió lírás olasz kölcsön hovatartozásáról a költségvetési főössleg felhasználásával egyidejűleg fog dönteni. Eppen ezért mindkét összeg rendelkezését közös törvényjavaslattal fogják megszabni. Mint ismeretes, az olasz kölcsönt ugyszólván kizárólag olaszországi vásárlások fedezésére kell fordítani.

A kolozsvári Heinrich szappangár megkapta az iparpártolási kedvezményt. Legutóbbi ülésében a legfőbb iparügyi bizottság kedvezően véleményezte a kolozsvári Heinrich szappangárnak az iparfejlesztési törvényben foglalt kedvezmények elnyerése iránt beadott kérelmét. Hasonlóképpen kedvezően foglalt állást a bizottság a következő erdélyi és bánáti iparvállalatok iparpártolási ügyében: M. Schandt brassói börgyár, Traian Péter & Comp. mőcsi műmalmá, Biedl Lipót olajmalmá, a kisküküllőmegyei Ruja község vámmalmá, a Resica elektromotorgyára, Bing Árpád temesvári Hedda kötőgyára, W. Peskyně aradi „Fideme”-selyem-, pamut- és gyapjufonalgyára, valamint a temesvári Román Chromipar által létesítendő galvanizáló intézet.

Ujra fölemelik a földgáz árát? Emlékeztet még az az elkeseredett küzdelem, amelyet az erdélyi földgázvidék lakossága és ipara vívott Motas Constantinnal, a Nemzeti Földgázársaság kormány biztosával a földgázárak indokolatlan felemelése és a fogyasztók egyenlőtlen elbírálása ellen. A harc, bár utóbb valamilyen hallgatolagos fegyverszünet

ál't be, még távo'ról sem ért véget. Tudvalevő ugyanis, hogy a tavasszal hivatalos szakértői bizottság szállott ki a földgázvidéken a panaszok megvizsgálására. A bizottság a tapasztaltakról jelentést is tett a kormánynak, amely megígérte, hogy a döntéshez meg fogja hívni az érdekeltek képviselőit is. Ennek a döntésnek akár most prejudikálni az a közvélemény, amely a „Viitorul” mai számában jelent meg Dan Perieteanu mérnöktől, aki Motas mérnök nyomdokain arra a konkluzióra jut, hogy a földgáz árát fel kell emelni, mert különben a földgázvidéki gyárak le fogják hengerelni a sokkal drágább szénrel dolgozó iparvállalatokat.

Svájci kölcsönt ajánlanak a kolozsvári piacon. Néhány nappal ezelőtt egy svájci érdekltség megbízottja érkezett Kolozsvárra, aki a kolozsvári piacon százmillió lej kölcsönt akar elhelyezni. A tőkeérdekltség megbízottja 30—35 éves törlesztéses pénzt ajánlott fel kilenc százalék kamatozás mellett, de azzal a kikötéssel, hogy a folyósítandó kölcsön tíz százalékából az érdekltség kezében levő iparvállalatok részvényeit kell megvásárolni. Ezeket a részvényeket a kölcsönadó három év múlva visszaváltja. Az első öt évben a kölcsönvevőnek csak a kamatokat kell megfizetni. Azok a kolozsvári ügyvédek, akik az érdekltség megbízottjával a tanácskozásokat lefolytatták, már információt is kértek az ajánlattevők vagyoni helyzetéről és ez az információ igen kedvező volt, mire az érdekltség megbízottját felkérték, hogy az adósok által aláírandó szerződések szövegét fogalmazza meg és mutassa be. A nagy pénzkrízisre igen jellemző, hogy az ajánlattótt valósággal megrohanták olyan vállalatok és intézmények is, amelyek látszólag a legszilárdabb anyagi bázison nyugszanak.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az

Ideal kalapszalonn

a legujabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti kalapok Cluj, Regele Ferd. 8.

Tőzsde

A piac váratlanul feltűnően megszilárdult. Erős árfolyamok voltak egy áruban, mint pénzben. A szilárdulás okát nem tudni.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 július 19 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
nyitás			zárlat							
Zürich	3240—3250	—	—	49150	3245	11044	13682	64950	192500	
Newyork	16750—16825	51956	51950	2554	169	57370	71040	3375	—	
London	817—819	2522 ^{3/8}	2522 ^{1/8}	12402	814	278525	345025	16397	48553	
Páris	666—670	2034	2034 ²⁵	—	662	2247 ^{1/2}	278250	13235	391 ^{1/2}	
Milano	925—930	2317	2820	13850	920	3115	3858	18380	543	
Prága	498—500	1540	153950	—	500	169975	210337	—	296 ^{1/4}	
Budapest	2940—2950	9060	9055	—	2920	—	12376	58955	—	
Belgrád	—	913 ^{1/2}	91350	—	300	100875	124987	5946	176	
Bukarest	—	314	313	1550	—	347	43150	2060	6050	
Varsó	—	58	58	—	19	6410	—	377 ^{5/8}	—	
Bécs	2370—2380	7313	7310	—	2375	807625	—	47550	—	
Berlin	3990—4000	12345	12356	—	3990	13640	169	80250	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 313, Páris 1550, Budapest 347, Bécs 43150, Prága 2060.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Beregi Oszkár vendégjátéka. Lázás érdeklődés várja a legismertebb magyar színésznek, a világszerte ünnepeelt Beregi Oszkárnak szerdai és csütörtöki vendégföllépését. Beregi most fejezte be hónapokig tartó diadalmas amerikai körutját, ahol nemcsak a drámai színpadokon, hanem Hollywoodban, a mozifelvető gép előtt is kivételes sikereket aratott. Kolozsvárra csupán két estére tud eljönni. Szerdán este legragyogóbb szerepét, a Bizánc Konstantin császárt fogja eljátszani. A mozgalmas és nagyszemélyzetű tragédia előadásában a színháznak csaknem valamennyi tagja résztvesz. A császárnét Poór Lili, Lalla Khalilt Janovics Jenő fogja játszani, a többi szerepeket pedig Kemény László, Marsi Gizi, Laczkó Aranka, Forgács Sándor, Hoykó Ferenc, Mihályffy László, Mester Tibor, Lantos Béla, Selmeczi, Ihász, Leővey fogja játszani. Csütörtökön este Biró Lajos és Lengyel Menyhért nagyhatalú drámájában a „Cárnó”-ben fejezi be vendég-szereplését Beregi Oszkár, aki a testőrhadnagyot fogja játszani, a címszereplő Poór Lili lesz.

A budapesti Andrassy-uti színház teljes kabaré-társulatának két esti vendégjátéka. Budapesti válogatottnak nevezhető színházi értelemben az az együttes, amely pnteken este kezdi meg vendégjátékait a magyar színházban. A változatos elejétől végig kacagató világvárosi nivón tartott műsoron a következő illusztris nevek szerepelnek: Dajbukát Ilona, Bársony István, Kóváry Gyula, Herczeg Janq, Kurucz János, Fekete Pál és Halász Anna.

MŰSOR:

Szerda: Bizánc. (Beregi Oszkár vendégjátékával, Poór Lili és Janovics Jenő föllépésével. Sorozatszám: 417.)
 Csütörtök: A cárnó. (Beregi Oszkár vendégjátékával, Poór Lili föllépésével. Sorozatszám: 418.)
 Péntek: A budapesti Andrassy-uti színház teljes kabarétársulatának vendégjátéka. (Dajbukát Ilona, Bársony István, Kóváry Gyula, Herczeg Jenő, Halász Anna, Fekete Pál, Csiky Viola föllépése. Mérsékelt emelt helyárrakkal. Sorozatszám: 419.)
 Szombat d. u. 4 óraker: Piroška és a Farkas. (Gyermek-előadás nagyon olesó ifjusági helyárrakkal. Sorozatszám: 420.)
 Szombat este fél 9 óraker: A budapesti Andrassy-uti színház teljes kabarétársulatának vendégjátéka. Teljesen más műsorrall. Sorozatsz. 421.)
 Vasárnap 5 óraker: A Noszty fiu esete Tóth Marival. (Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 422.)
 Vasárnap este fél 9 óraker: Cirkuszhercegnő. (Lengyel Irén, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 423)

GRAMOFONOK

Legnagyobb választékban
LEPAGE-nál, Kvár

DR. SCHOENFELD-FÉLE RELIEF-FESTÉKEK

lerakata
 Bronzok, Flitterek, Schmelz, Gyapju- és Selyemporok, továbbá Szeszfestékek minden színben. Vidéki rendelések postán utánvétel mellett.
RADOS & Co. festéknagykereskedés
 CLUJ, Calea Regele Ferdinand 21 szám.

Láb-ápolókrém és Láb-izzadás elleni

szar. Este lábviz után egy mogyorónyi negyságu Csanda-féle POPOL-lal lábat jól bemasszírozza s ezzel egy csepésre megszűntette a legmakacsabb lábizzadást, kellemetlen szagot, égető érzést, pöfödtiséget. Lábat üden, frissen tartja, a járást végtelenül kellemessé teszi. Hatása utólráhetetlen. Ára 35 Lei
 Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban. Készíti Csanda-gyógyszerár, Oradea

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-
ajándékkul. 10 zsidótár-
gyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine:	Bacharachi rabbi (75 lei helyett)	55
Fürth M.:	Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidógyermek részére)	75 helyett) 55
Silbermann:	Egy zsidó gyermek története (80 lei helyett)	50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portókölttség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok

Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

Hirdessen az Uj Keletben

A legelterjedtebb és legnépszerűbb
zsidó történet rendkívül olcsó áron

Heinrich Graetz:

Volkstümliche Geschichte der Juden

Halbleinb.

3 Bde

550 Lei

és portóköltség

Kapható

az UJ KELET könyvosztályában

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Filókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkái 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruaktárai a vasut mellett.

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Kiadó két szoba, konyha fürdőszoba, évi 42.000 lej bér. Ugyanott két üres szoba, irodának alkalmas.

Üzlethelyiség Deák Ferenc-ucca elején lelépés nélkül azonnal kiadó. Felvilágosítást ad Rádió, Deák Ferenc-ucca 18.

Huskütönlegességeit a legolcsóbban Máramaros-szigeten a Wisel Samu-féle orth. **בשר** bodegájában szerezheti be. 2921

Kétszáz gépirónót keres

egy rész rényttársaság. Olyan szerények, kedves elevegek legyenek, mint az **Ártatlan Zsuzsi**. Gépirónók, akik ezt az állást el akarják foglalni, jelentkezzenek délután 5 és este 9 óra között az **Opera-mozgáiban** szerdától-szombatig amikor az **Ártatlan Zsuzsi** kerül előadásra.

Máramaroszigeten

Jurovits Lázár (v. Magyar-ucca) orth. **בשר** vendéglőjében értekezhetik a legjobban. 2921

Fräuleint német ajkút keresek nagyobb vidéki helyre öt éves fiúhoz, ki háztartásban is segédkezik. Bemutatkozás Hosszu-u. 26. „Covoara“. 2919

Intelligens fiatal ember, perfect kézimunka szakértő, utazói vagy más bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket „Minden információt kibin“ jellegre a kiadóba kér.

A belvárosban

egy szépen butorozott nagy uccai parketes szoba butorral, vagy irodahelyiségnek butor nélkül, fürdőszoba használattal, elsejére, esetleg kosztal is kiadó. Cim a kiadóban.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bólyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegsziszolda és tükrögyár. Táblátvev raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Géphimzést olcsón vállalkoz. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Utazók figyelmébe!

Kurcmentel Néazi volt éven keresztül **Strausz**-szálloda Vajdahunyadon — tudatni óhajtja, hogy **Hát-szege** az „Aranybárány“ éttermet és kávéházat átvett, úgy mint azelőtt — ma is igyekeztem, hogy figyelmes és izletes konyhával kielégítem. 10% engedmény. Becces pártfogást kér.

Pályázati hirdetés

Az oradeai orth. izr. hitközség elemi finiskolájában megüresedett férfi tanítói állásra a hitközség iskolaszéke-pályázatot hirdet. Ez állás elnyerésért folyamodhatnak alapos vallástudományi ismerettel és kellő gyakorlatl rendelkező okl. férfi tanítók, akik a román nyelvet teljesen bírják. A hiteles okmányokkal kellően fölszerelt kérvények f. évi július hó 25-ig az iskola igazgatóságának címére küldendők be.

Oradea, 1927 július hó 14-én.

Az elnökség.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT

FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELŐLMULHATATLAN

PERLE DE PARIS

JOCKEY CLUB

FLEUR D'ELITE

ETOILE DE FRANCE

LADY

EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER

HASZNÁLATA UTJÁN LEHET